

Kancelaria Adwokacka Malwina Kostyszyn - Krupińska

NIP: 626-264-88-86 Regon 241441039
Alior Bank o/Bytom 84 2490 0005 0000 4500 5011 0715
42 – 600 Tarnowskie Góry, ul. Gliwicka 35/II Piętro
tel./fax: (32) 450-89-53 do 55 wew. 27

Tarnowskie Góry, dnia 10 grudnia 2011 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący:

M C , zam.

reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu adwokata Malwinę Kostyszyn Krupińską z Kancelarii Adwokackiej przy ul. Gliwickiej 35, 42- 600 Tarnowskie Góry (ORA w Katowicach nr wpisu 682).

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając w imieniu mojego mandanta M C na podstawie art. 46 i n. ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 z późn. zm.) wnoszę o uznanie:

art. 55 § 1 w związku z art. 330 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 roku Nr 89, poz. 555 z późniejszymi zmianami) (dalej „**K.p.k.**”) za niezgodny z art. 30, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2, a pośrednio z art. 5 i art. 31 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 roku Nr 78, poz. 483 z późniejszymi zmianami) (dalej „**Konstytucja**”).

W ocenie Skarżącego zaskarżony przepis narusza:

- konstytucyjną zasadę ochrony godności każdego człowieka;
- konstytucyjne prawo gwarantujące każdemu człowiekowi dostęp do Sądu;
- konstytucyjną zasadę ograniczania wolności praw gwarantowanych przez Konstytucję wyłącznie w ściśle określonych przypadkach;
- zakaz zamykania przez ustawę drogi sądowej dla dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Na skutek naruszenia wskazanych powyżej przepisów Konstytucji i tym samym naruszenia praw i wolności Konstytucyjnych odmówiono skarżącemu prawa do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia powołując się na treść zaskarżonych przepisów tj. art. 55 § 1 w związku z art. 330 § 2 K.p.k.

Podstawę do wywiedzenia Skargi konstytucyjnej stanowi postanowienie Sądu Okręgowego w G z dnia grudnia 2010 roku wydane w sprawie na mocy którego utrzymano w mocy zaskarżone przez Skarżącego postanowienie Sądu Rejonowego w T z dnia września 2010 roku o sygn. akt , które umorzyło postępowanie w sprawie wniesionego przez Skarżącego subsydiarnego aktu oskarżenia przeciwko T S o czyn z art. k.k. z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela w oparciu o art. 55 § 1 K.p.k.

Odpis orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie doręczony został Skarżącemu w dniu 3 stycznia 2011 r.

Zgodnie z przepisami K.p.k. zaskarżone orzeczenie jest ostateczne i nie przysługuje od niego zażalenie do Sądu Najwyższego. Skarżący wyczerpał też przysługujące mu środki odwoławcze.

Zakwestionowane w niniejszej w skardze regulacje prawne stanowiły podstawę wydania orzeczenia, o którym mowa powyżej, gdyż Sąd II Instancji na tych przepisach oparł całe swe rozstrzygnięcie.

Skarżący w dniu stycznia 2011 roku złożył w Sądzie Rejonowym w T wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do reprezentowania go w sprawie wywiedzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z dnia kwietnia 2011 roku Sąd Rejonowy w T w sprawie o sygn. ustanowił dla Skarżącego adwokata z urzędu do reprezentowania w sprawie wywiedzenia skargi konstytucyjnej. Okręgowa Rada Adwokacka w Katowicach wyznaczyła adwokata Malwinę Kostyszyn Krupińską do wywiedzenia w imieniu Skarżącego Skargi Konstytucyjnej –zawiadomienie zostało doręczone pełnomocnikowi Skarżącego w dniu 27 września 2011 roku.

UZASADNIENIE

1. Stan Faktyczny

Skarżący pismem z dnia marca 2009 roku, złożonym w dniu kwietnia 2009 roku domagał się wszczęcia postępowania karnego w sprawie o czyn z art. k.k. przeciwko T S . Postanowieniem z dnia maja 2009 roku w sprawie Prokurator odmówił wszczęcia dochodzenia w przedmiotowej sprawie. Postanowienie to zostało zaskarżone przez Skarżącego, a Sąd Rejonowy w T postanowieniem z dnia sierpnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt uwzględnił zażalenie Skarżącego i uchylił postanowienie Prokuratora. Postanowieniem z dnia października 2009 roku w sprawie o sygn. Prokurator wszczął dochodzenie w sprawie, a kolejno postanowieniem z dnia stycznia 2010 roku postępowanie to zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 K.p.k. z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

Skarżący złożył w Sądzie Rejonowym w T prywatny akt
oskarżenia przeciwko T S oskarżając go o to, że marca 2009
roku w P

to jest o
czyn z art. k.k. Postanowieniem z dnia września 2010 roku Sąd Rejonowy w
T w sprawie o sygn. umorzył postępowanie w sprawie z
uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela. Na skutek zażalenia wniesionego przez
Skarżącego Sąd Okręgowy w G postanowieniem z dnia grudnia 2010 roku w
sprawie o sygn. akt utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

2. Uzasadnienie prawne

Uwagi Ogólne

Skarżący zarzuca wskazanym w części wstępnej przepisom tj. art. 55 § 1 **K.p.k.** w zw. z art. 330 § 2 **K.p.k.** niezgodność z **Konstytucją** w zakresie w jakim ustanawiają one wymóg wydania przez Prokuratora dwóch tożsamyh decyzji procesowych czyli dwóch postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie lub dwóch postanowień o umorzeniu postępowania w sprawie, aby pokrzywdzony mógł wystąpić z tzw. subsydiarnym aktem oskarżenia, podczas gdy wystarczającym warunkiem do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia powinno być wydanie przez Prokuratora dwóch negatywnych decyzji procesowych na etapie postępowania przygotowawczego czyli postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania albo postanowienia o umorzeniu postępowania.

W ocenie Skarżącego uprawnienie do wystąpienia przez pokrzywdzonego z aktem oskarżenia w trybie art. 55 § 1 **K.p.k.** zostało uregulowane w taki sposób, aby korzystanie z tej instytucji było jak najbardziej ograniczone, do tego stopnia, że narusza podstawowe prawa i wolności konstytucyjne. Nie sposób znaleźć logicznego wyjaśnienia dlaczego wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, a następnie umorzenie postępowania, ma być traktowane odmiennie niż wydanie dwóch postanowień o umorzeniu postępowania czy dwóch postanowień o odmowie wszczęcia postępowania. W obu przypadkach organy prowadzące postępowanie przygotowawcze dokonują podwójnej oceny stanowiska pokrzywdzonego. Wprawdzie w wypadku postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania organ może ograniczyć się jedynie do wstępnego badania sprawy w ramach postępowania sprawdzającego w trybie art. 307 **K.p.k.** jednakże sprawa jest przedmiotem oceny procesowej organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Nie można wykluczyć, iż w sprawach określonego rodzaju, gdy organ procesowy może mieć określone negatywne nastawienie do zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na wstępie, zostanie celowo wydane postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, aby następnie po ewentualnym uwzględnieniu zażalenia pokrzywdzonego przez Sąd umorzyć postępowanie w sprawie zamykając stronie drogę do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia. Wspomniana powyżej sytuacja, choć z pewnością

niezwykle rzadka może mieć miejsce, gdy w stosunkowo niewielkiej miejscowości (jak np. w P) pewna osoba (jak Skarżący) jest postrzegany przez organy ścigania jako osoba mało wiarygodna i tym samym po otrzymaniu przez dany organ kolejnego zawiadomienia wystosowanego przez taką osobą, postępowanie organu w sposób nie świadomy może dążyć do ograniczenia uprawnienia pokrzywdzonego do występowania z subsydiarnym aktem oskarżenia. Może to prowadzić do negatywnego nastawienia organu do sprawy jeszcze przed merytorycznym zapoznaniem się z nią.

Niezgodność z art. 30 Konstytucji.

Jak stanowi art. 30 Konstytucji: „Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”.

W wypadku art. 55 § 1 K.p.k. w zw. z art. 330 § 2 K.p.k. należy uznać, że wprowadzenie wymogu wydania przez Prokuratora dwóch takich samych decyzji procesowych, czyli dwóch postanowień o odmowie wszczęcia postępowania lub dwóch postanowień o umorzeniu postępowania w celu wystąpienia z subsydiarnym aktem oskarżenia narusza godność pokrzywdzonego, albowiem zostaje on pozbawiony możliwości skierowania sprawy do rozpoznania przez niezawisły Sąd mimo, że Prokurator wydał de facto dwie negatywne decyzje procesowe tyle, że nietożsame. Taka regulacja powoduje, że pokrzywdzony nie ma możliwości procesowej dochodzenia na drodze karnej swych praw w odniesieniu do przestępstw publicznie skargowych, które zostały popełnione na jego szkodę. Konstytucyjna zasada poszanowania godności każdego człowieka jest normą podstawową całego polskiego porządku prawnego i tym samym „wszystkie inne normy, zasady i wartości zawarte w Konstytucji muszą być interpretowane i stosowane na tle zasady godności (...) istotą godności jest jego podmiotowość (autonomia), a więc swoboda postępowania zgodnie z własną wolą, zewnętrznego samookreślenia i kształtowania otoczenia stosownie do owej autonomii. Oczywiście autonomia ta musi uwzględniać autonomię (godność) innych ludzi, nie może więc oznaczać braku ograniczeń swobody postępowania ” (L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Wydawnictwo Liber sp. z o.o., Warszawa 1999r., s.94). W przedmiotowej sprawie chodzi o zapewnienie pokrzywdzonemu możliwości wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia po dwóch negatywnych decyzjach procesowych wydanych przez organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, aby mógł on zgodnie z własnym wewnętrznym przekonaniem przedstawić pod ogląd niezawisłemu Sądowi sporządzony przez siebie akt oskarżenia. Uprzedzając ewentualne argumenty przeciwko nadaniu pokrzywdzonemu takiego uprawnienia o możliwości „zalenia Sądów subsydiarnymi aktami oskarżenia” wskazuję, że zgodnie z art. 55 § 2 K.p.k. formalny wymóg sporządzenia aktu oskarżenia przez profesjonalnego pełnomocnika realnie ogranicza przypadkowe akty oskarżenia sporządzone przez strony osobiście i gwarantuje wyższy poziom merytoryczny tego pisma procesowego. Dodatkowo wstępna kontrola aktu oskarżenia przez Sąd w trybie art. 339 § 3 pkt. 2 K.p.k. daje Sądowi możliwość wyeliminowania aktów oskarżenia z powodu oczywistego braku faktycznych podstaw

oskarżenia. Nie można więc twierdzić, że przyznanie pokrzywdzonym szerszych uprawnień niż ma to miejsce obecnie doprowadzi do występowania z licznymi bezzasadnymi aktami oskarżenia przez oskarżycieli subsydiarnych i Sądy będą nadmiernie obciążone. Taka regulacja umożliwi jedynie poszanowanie w większym stopniu niż ma to miejsce dotychczas godności osób, które oprócz tego, że mają status pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, faktycznie czują się pokrzywdzone i domagają się jedynie możliwości realizowania przysługujących im praw i poszanowania ich godności przez organy państwa poprzez między innymi rozszerzenie przypadków w jakich może być składany subsydiarny akt oskarżenia.

Niezgodność z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

„Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”

Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych praw i wolności mogą być ustanawiane wyłącznie w ustawie i gdy jest to konieczne z uwagi na bezpieczeństwo państwa lub porządek publiczny, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Owe ograniczenia nie mogą jednak naruszać istoty wolności i praw. Zaskarżona regulacja w ocenie Skarżącego stanowi właśnie przykład ograniczenia jego konstytucyjnych praw w tym prawa do Sądu rozumianego jako prawa do tego, aby również pokrzywdzony przez przestępstwo miał prawo do tego aby sprawa zainicjowana przez niego była rozpatrzona przez niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd. Jak wskazano w uwagach wstępnych Skarżący funkcjonuje w określonych realiach, ale niniejsze rozważania dotyczą wielu sytuacji kiedy to konstytucyjne prawa pokrzywdzonych są ograniczane bez adekwatnego uzasadnienia prawnego. Trudno bowiem znaleźć przykład prawa, wolności lub innej równie istotnej wartości jak prawo do Sądu i poszanowanie godności pokrzywdzonego, której ochrona uzasadnia wprowadzenie ustawowego ograniczenia możliwości wnoszenia przez pokrzywdzonych subsydiarnych aktów oskarżenia wyłączenie do wypadku, gdy Prokurator wydaje dwie takie same decyzje procesowe w jednej sprawie. Należy mieć na względzie, że wszelkie ograniczenie praw i wolności winno, jeżeli już ma miejsce, być dokonywane zgodnie z zasadą proporcjonalności i w ostateczności, gdy nie ma innej możliwości ochrony określonych wartości. Ograniczenie uprawnień pokrzywdzonych, o których mowa w niniejszej skardze konstytucyjnej podyktowane było zapewne zasadą szybkości i ekonomiki postępowania karnego jednakże wartości te nie mogą mieć pierwszeństwa przed wartościami wskazanymi powyżej, a zwłaszcza przed prawem dostępu do Sądu.

Niezgodność z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Prawo każdego obywatela (i nie tylko) do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd gwarantuje art. 45 ust. 1 Konstytucji. Owo prawo do rzetelnego procesu nie może być interpretowane wybiórczo i winno ono przysługiwać wszystkim stronom postępowania zarówno karnego, jak i cywilnego. W literaturze wskazuje się, iż prawo to należy rozumieć między innymi jako:

1. „prawo dostępu do Sądu (...);
2. prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, pozwalającej każdemu na rzeczywiste dochodzenie swoich praw (...);
3. prawo do uzyskania wyroku Sądowego

(L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Wydawnictwo Liber sp. z o.o., Warszawa 1999r., s.318).

Zaskarżona regulacja nie gwarantuje pokrzywdzonym w sprawach karnych takich uprawnień, które pozwalałyby im na rzeczywiste dochodzenie ich praw w zakresie dochodzenia do prawdy oraz dążenia do ukarania osób w ich ocenie winnych popełnienia określonego przestępstwa. Należy mieć na uwadze, iż pokrzywdzeni w sprawach karnych, którym obecnie zamknięto drogę do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia, a którzy swym działaniem mającym na celu zainicjowanie postępowania karnego przed Sądem, walczą o swoją godność i chcą jedynie, aby ich racje i argumenty ocenił niezawisły Sąd, a nie wyłącznie Prokurator, który jako organ nie posiada przymiotu niezawisłości. Przepisy procedury karnej zaskarżone w niniejszej skardze konstytucyjnej nie dają pokrzywdzonym instrumentów, które w pełni umożliwiłyby im dochodzenie ich praw.

Niezgodność z art. 77 ust. 2 Konstytucji

„Ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw” – tak stanowi art. 77 ust. 2 Konstytucji. Mimo tak wyraźniej i jednoznacznej regulacji w ustawie zasadniczej, ustawodawca w art. 55 § 1 K.p.k. w zw. z art. 330 § 2 K.p.k. tak drastycznie ograniczył prawa pokrzywdzonych w postępowaniu karnym. Nie można podzielić stanowiska, iż procedura karna jedynie wskazuje określone przesłanki umożliwiające pokrzywdzonym wystąpienie z subsydiarnym aktem oskarżenia, a ich spełnienie gwarantuje każdej osobie takie same prawa. W zaskarżonej regulacji właśnie owe przesłanki zostały ukształtowane w taki sposób, że już sama konieczność ich wypełnienia zamyka znacznej części pokrzywdzonych drogę sądową. Oczywiście należy mieć na uwadze, iż to Prokurator jest organem powołanym do prowadzenia postępowania przygotowawczego i to on jako oskarżyciel publiczny jest przede wszystkim uprawniony do oceny zasadności kierowania w określonej publiczno-skargowej sprawie aktu oskarżenia do Sądu. Jednakże należy mieć na względzie, iż przyjęty model procedury karnej zakłada możliwość istnienia niedoskonałości systemu i nadaje w określonej sytuacji uprawnienie do wystąpienia z aktem oskarżenia do Sądu pokrzywdzonemu. Niestety wydaje się, że ustawodawca mimo istnienia słusznych założeń, zbyt mocno ograniczył uprawnienia pokrzywdzonych dotyczące możliwości składania przez nich aktów

- pismo Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach z dnia września 2011 roku, doręczone w dniu 27 września 2011 roku.

~~NO ADWOKAT~~
Marta Anna Kozłowska-Krupińska
ul. Wesoła 65/2